

PŘEPSAT DO DĚJEPISNÉHO SEŠITU!!!

8. A – OD RUDOLFA II. (KDO NEMĚL NA POSLEDNÍ HODINĚ SEŠIT, POZNÁMKY PŘEPÍŠE OD ZAČÁTKU.)

8. B - CELÉ

Habsburská monarchie 1526 -1740

Ferdinand I., stavovský odboj, doba rudolfínská

- 1526 - bitva u Moháče, umírá Vladislav Jagellonský a Jagellonci vymírají po meči
- Ludvíkova sestra měla za manžela Ferdinanda Habsburského = nárok na trůn
- Ferdinand zvolen českou šlechtou (sliby)

Ferdinand I.

- český i uherský král, římský král a císař
- snaží se zcela ovládnout Čechy a vytlačit z vlády stavy
- druhorozený syn Filipa Sličného
- zřizuje královské úřady ve Vídni
 - dvorská komora= finanční úřad
 - dvorská rada= ministerský sbor
 - vojenská rada
- úředním jazykem je němčina
- zakazuje krajské sjezdy šlechty, nižší šlechtu vyřazuje z politického života
- náboženské spory se stavy - u nás převaha nekatolíků = snaží se o rekatolizaci (katolické náboženství)
- 1546-1547- šmalkaldská válka v říši
 - Ferdinandův bratr - Karel V. (první španělský král, císař římský) bojuje proti protestantům v říši (Jednota šmalkaldská)
 - po neúspěchu žádá o pomoc Ferdinanda a ten žádá české stavy
 - stavy odmítají a 1547 předkládají požadavky: sněmy bez souhlasu krále, obnovení krajských sjezdů šlechty, náboženská svoboda
 - 1547- Habsburkové vítězí nad Jednotou šmalkaldskou, král táhne proti Praze a ta osamocena kapituluje, následují tvrdé tresty: poprava 2 rytířů a 2 měšťanů, konfiskace (zabraní) majetku, šlechta postižena méně než města
 - města vyloučena z politického života, soudnictví pod královský dozor, zrušeny cechy, města oslabena vojensky (musí vydat zbraně a nesmí opravovat hradby), velké daně a pokuty, konfiskace majetku
- 1. stavovský odboj skončil porážkou - nedokázal se sjednotit
- 1556- do Čech jezuité - jezuitská kolej v Klementinu, obsazují biskupství v Praze, rekatolizační politika
- na Slovensku opatrnější postup, neprosazuje tolik katolicismus

Maxmilián II.

- 1564-1576
- manželka: Marie Španělská – 15 dětí
- bojuje neúspěšně s Turky
- ústupnější- v Čechách schválil náboženský program nekatolíků (= Česká konfese, 1575, pouze ústní slib)

Rudolf II.

- 1576-1611
- vychováván jezuity na španělském dvoře Filipa II. X nebyl náboženský fanatik
- široký kulturní rozhled X špatné zdraví (trpěl duševní chorobou), neměl velký zájem o státní záležitosti
- špatný diplomat X velký milovník umění a věd
- 1583- trvale přesídlil do Prahy, jedno z nejkrásnějších měst v celé Evropě
- rudolfínská Praha= zlatá Praha- výstavní a pohostinné město, stavěny renesanční šlechtické paláce, kostely, v severním traktu Hradu vybudován Španělský sál
- přicházejí dobrodruzi a alchymisté- nejznámější šarlatán- Edward Kelley (**přečti si o něm a zapiš 5 zajímavostí**)
- Rudolf sám shromažďuje bohaté umělecké sbírky- 3000 obrazů předních umělců
- působil zde i rabín Rabbi Löw (Golem)
- významní astronomové- Tycho de Brahe, Johannes Kepler
- malíři a sochaři z Nizozemí a Itálie- vytvořili nový životní styl- manýrismus
 - klade důraz na vnitřní svět člověka a na snové představy
- Praha- centrum monarchie, v Čechách vládne tzv. španělská strana (obsazují nejdůležitější úřady, podporují rekatolizaci)
- 1599- do čela české kanceláře- Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic= nová vlna rekatolizace
- 1606- Matyáš (místo nemocného Rudolfa) jedná s Uhry= mír
 - v Uhrách zaručena úplná náboženská a politická svoboda X Rudolf odmítá uznat
- čeští stavové- nová taktika- věrnost Rudolfovi
 - zachránili mu korunu i království a 1609 si vynutili Rudolfovu Majestát (náboženské svobody nekatolíků)
- Rudolf ztratil vládu na Moravě, v Uhrách a v Rakousku, nechce se smířit s Majestátem, chce porazit opozici v Praze
- 1611- za pomoci pasovského biskupa Leopolda vpadne do Čech- chce porazit české stavy v Praze
 - neúspěch
- vzdává se trůnu ve prospěch Matyáše

Matyáš

- 1611-1619
- 1612- sídlo zpět do Vídně, říše se opět sjednotila, český stát spravován královským místodržícím (fanatický katolík Zdeněk Vojtěch Popel)
- rekatolizační politika, majestát porušován, práva stavů omezována
- bezdětný, jako nástupce byl vybrán jeho bratranec Ferdinand Štýrský (Ferdinand II.)

Židé

- mimořádné postavení (Mordechaj Maisel- bankéř, zbohatl, půjčoval peníze i Rudolfovi)
- Jehuda Löw ben Becalel= Rabbi Löw (řada pověstí o Golemovi)
- David Gans- historiograf a astronom
- řada staveb- synagogy (Pinkasova, Vysoká, Maislova), rozšířen Starý židovský hřbitov

Rekatolizace

- 1. etapa 30leté války= česká válka (1618-1620)
 - stavovské povstání (Habsburkové porušovali Rudolfovu majestát, pronásledovali nekatolíky, zavírali protestantské kostely, zavírali evangelické kněze)- v květnu 1618 sjezd českých stavů v Praze, 23.5.1618 na Hrad, 3. pražská defenestrace
 - stavy si volí vládu 30 direktorů (Václav Vilém z Roupova)
 - Habsburkové mají podporu papeže, Španělů a německé katolické ligy= jsou v převaze

- v čele stavů Mansfeld (protihabsburská opozice), v čele císařských vojsk hrabě Karel Buquoy
- 1619- umírá Matyáš, nástupce Ferdinand Štýrský (Češi ho neuznávají a zvolí si Fridricha Falckého)
- **8.11.1620- krátká šarvátka na Bílé hoře-** stavovské vojsko se rozprchlo (vítězství katolíků)
- důsledky
 - Ferdinand Štýrský se stal českým králem jako Ferdinand II. (1620-1637)
 - účastníci odboje uvěznění, majetek zkonfiskován a prodán cizím dvorům
 - **21.6.1621- poprava 27 účastníků odboje** (3 páni, 7 rytířů, 17 měšťanů) na Staroměstském náměstí
 - zrušen Rudolfův majestát- povoleno jen katolické náboženství
 - =vysoké kulturní a hospodářské ztráty (poddání převádění ke katolictví násilně)
 - jezuité mají školství pod kontrolou- zakázány nevhodné knihy („libri prohibiti“), Univerzita Karlova= Karlo-Ferdinandova univerzita (až do roku 1918)
 - germanizace- němčina a čeština zrovnoprávněny (Nj na úřadech)
 - 1627- Obnovené zřízení zemské- pro Čechy (1628- pro Moravu)
 - uzákoňuje nové poměry, český trůn dědičný pro habsburskou dynastii

Ferdinand II.

- fanatický katolík
- českými stavy schválen jako nástupce, ale později ho neuznají a místo něj volí Fridricha Falckého
- po stavovském povstání a bitvě na Bílé hoře rekatolizace
- 1627- Obnovené zřízení zemské pro Čechy (1628 pro Moravu)
- dvakrát ženatý
- 1637- umírá ve Vídni

Habsburská monarchie po 30leté válce

- mnohonárodnostní stát, hlavní postavení Němci a Maďaři
- upevňuje se feudalismus a absolutismus= Rakousko zaostává za západní Evropou
- Ferdinand III.- 1637-1657

Leopold I.

- 1657-1705
- dobrý diplomat
- typické habsburské rysy (podlouhlý obličej a velký spodní ret= „nejpyskatější Habsburk“)
- druhorozený syn Ferdinanda III.- církevní dráha X po bratrově smrti korunován Leopold
- bojoval s Francií na západě (Ludvík XIV.) a s Turky na jihovýchodě (1683 je porazil)
- za jeho vlády v Čechách období míru X násilná rekatolizace + zhoršení podmínek lidu (2. znevolňování)
 - řada povstání- největší na Žatecku a Plzeňsku
 - rolníci žádají zmírnění robotní povinnosti X neúspěch= útoky na sídla šlechty X poražení
- 1680- vydán robotní patent- upravuje robotu na 3 dny v týdnu (v případě nutnosti více)
- 1695- chodské rebelie - Chodové mají privilegia a díky hlídání hranic nerobotují X nový majitel Lamminger (zvaný Lomikar) robotu vyžaduje X v čele Jan Sladký Kozina – vůdce chodského povstání (1695 popraven v Plzni)
- **PŘEČTĚTE SI POVĚST OD ALOISE JIRÁSKA Z KNIHY STARÉ POVĚSTI ČESKÉ – POVĚST BOŽÍ SOUD + PŘEVYPRÁVĚJTE DĚJ + NAJDĚTE SI JI NA INTERNETU! (INFORMACE ZAZNAMENEJTE DO DĚJEPISNÉHO SEŠITU.)**

Josef I.

- 1705-1711
- nadaný na jazyky, zájem o hudbu, komponoval, velký zájem o ženy
- skandály, aféry
- účast ve válce o španělské dědictví

- bojoval proti Francii
- v Uhrách se snažil o uzavření míru X neúspěch

Karel VI.

- 1711-1740
- mladší bratr Josefa I.
- korunován císařem Svaté říše římské
- ukončil válku o španělské dědictví
- zbožný (1729- svatořečen Jan Nepomucký)
- pro české země období míru
- 1713- poučení ze Španělska= Pragmatická sankce (nebude-li mužský potomek, nastoupí na trůn žena), Marie Terezie narozena 1717
- v Čechách buduje silnice s pevným povrchem (obchod, válka)

Referát: Jan Amos Komenský – na čtvrtku, nebo bílý papír: životopis + dílo + můžete doplnit obrázky